

Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (KNAW) KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

Cultureel erfgoed in kaart gebracht

Verburg (Maaïke), M. L.; de Vries, Jerry; Hof, Cees H.J.

published in

E-data & Research
2022

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

document license

CC BY

[Link to publication in KNAW Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Verburg (Maaïke), M. L., de Vries, J., & Hof, C. H. J. (2022). Cultureel erfgoed in kaart gebracht. *E-data & Research*, 17(1), 6. <https://edata.nl/wp-content/uploads/2022/10/e-data-jr-17-nr-01-g-DEFWEB.pdf>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the KNAW public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the KNAW public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

pure@knaw.nl

Van den Bosch geeft CLARIAH-stokje door aan Van Miert

‘Eerst de winkel goed op orde’

CLARIAH-hoofdonderzoeker Antal van den Bosch heeft zijn taken overgedragen aan Dirk van Miert. Samen geven zij een terug- en een vooruitblik op CLARIAH. *Erica Renckens*

“We moeten de winkel goed op orde hebben voordat onderzoekers kunnen binnenwandelen. Inmiddels zijn we zo ver dat de deur openstaat”, zo verbeeldt Dirk van Miert de huidige stand van zaken bij CLARIAH, de digitale infrastructuur voor de geesteswetenschappen. Afgelopen juni nam de kersverse directeur van het Huygens Instituut het stokje over van Antal van den Bosch als Principal Investigator (PI) van CLARIAH.

Van den Bosch was als directeur van het Meertens Instituut sinds september 2020 hoofdonderzoeker van CLARIAH. In de tijd dat hij het programma trok, stond de ontwikkeling van de brede technische infrastructuur centraal, zo blikt hij terug.

“In eerste instantie lag de nadruk van CLARIAH op taalkunde, mediastudies en sociaal-economische geschiedenis. Dat kwam zo op natuurlijke wijze voort uit de ontwikkelingen binnen de digitale geesteswetenschappen in Nederland. Maar er was binnen CLARIAH nog weinig overlap tussen deze vakgebieden en bovendien is CLARIAH uiteindelijk bedoeld voor de volledige breedte van de geesteswetenschappen. Daar hebben we de afgelopen jaren samen met de beoogde gebruikers en de verschillende werkpakketten aan gewerkt. Nu breekt de volgende fase aan, waarin we de infrastructuur aan de gebruikers geven. Die roep klinkt ook steeds duidelijker uit het veld.”

Een wereld te winnen

Van Miert zal deze nieuwe stap met een frisse blik begeleiden. “Als literatuur- en cultuur-

historicus ben ik ongetraind in de digitale geesteswetenschappen”, vertelt hij. “Hoewel ik groot voorvechter ben van big data-analyses, laat ik het technische aspect van het onderzoek doorgaan over aan mijn postdocs en aio’s. Ik heb dus inhoudelijk nog veel te leren, en ik zie om me heen dat ik daarin niet alleen ben. Ik schat dat ongeveer de helft van mijn collega’s geen idee heeft wat CLARIAH is en zich ook niet goed kan voorstellen wat er allemaal mee mogelijk is. Daar valt dus nog een wereld te winnen.”

CLARIAH gaat de boer op

Daarvoor moet CLARIAH een proactieve houding aannemen, stelt hij. “We kunnen niet wachten tot mensen vanzelf onze winkel binnenlopen, want die lopen ze voorbij, simpelweg omdat ze niet weten wat we precies

‘We geven de infrastructuur nu aan de gebruiker’

verkopen. We gaan CLARIAH daarom de komende tijd actief naar de onderzoekers brengen, onder andere met trainingen en laagdrempelige toegangspunten. En ook naar de docenten, zodat zij de onderzoekers van de toekomst kunnen lesgeven in de digitale geesteswetenschappen. We moeten hen laten zien en uitleggen hoe dingen werken. Veel mensen worstelen met datasets. De CLARIAH-portal Ineo zal daar bij helpen, maar ook daar is training voor nodig. Naast vertellen, moeten we ook goed blijven luisteren naar wat de geesteswetenschappers nodig hebben. Daar gaan we de komende anderhalf jaar mee aan de slag.”

www.clariah.nl

Antal van den Bosch (l.) en de nieuwe CLARIAH-PI Dirk van Miert
Credits: Simone Wolff

Landschapsanalyse van de Nederlandse erfgoedwetenschappen

Cultureel erfgoed in kaart gebracht

DANS heeft voor het E-RIHS.nl consortium een inventarisatie uitgevoerd van de huidige en beoogde partners en hun relatie met data, infrastructuren en de data-wensen voor het E-RIHS.nl netwerk in oprichting. *Maaike Verburg, Jerry de Vries en Cees Hof*

De Nederlandse hub van het European Research Infrastructure for Heritage Science (E-RIHS) consortium, E-RIHS.nl, is momenteel in oprichting. Het doel van E-RIHS.nl is om wetenschapsmethoden, onderzoeksfaciliteiten, expertise en data uit het roerende erfgoed, monumenten en archeologie beter toegankelijk te maken. Om meer informatie te verzamelen over de

huidige stand van zaken bij de (potentiële) partners van E-RIHS.nl heeft DANS het project ‘Samenwerken met en aan data: DIGILAB en FAIR’ uitgevoerd. Door middel van interviews en een enquête is een groot aantal (potentiële) partners uit het veld van de erfgoedwetenschappen benaderd om de huidige stand van zaken en hun wensen voor de toekomst met betrekking tot het vinden, delen, archiveren en hergebruiken van data toe te lichten.

Samenwerking

Het onderzoek werd gestructureerd met de research data management lifecycle als leidraad. Voor elke fase van deze cyclus werd uitgevraagd hoe er met data wordt omgegaan en welke ondersteuning er aanwezig is in de organisatie om dit te faci-

teren. Dankzij steeds meer geavanceerde analytische technieken, komen er in de erfgoedwetenschappen ook steeds meer data beschikbaar. Goed data management is dan cruciaal. Echter is er momenteel nog geen uitgebalanceerde infrastructuur om dit te ondersteunen. E-RIHS (EU) wil met het DIGILAB zorgen voor een optimale data-infrastructuur en wil alle partners de mogelijkheid bieden om data, tools en expertise makkelijker uit te wisselen. Ook FAIR data is uiteraard belangrijk voor het netwerk. FAIR data maken een grotere impact en kunnen beter worden gedeeld en hergebruikt. Uit de landschapsstudie kwam duidelijk naar voren dat de partners enthousiast zijn over het E-RIHS.nl netwerk omdat dit netwerk een katalysator vormt voor

betere samenwerking.

Training

Naast de inventarisatie, meer gericht op de technische data-infrastructuur, verzorgde DANS ook een eerste training voor het E-RIHS.nl netwerk. Samen met het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) werd deze zomer de bootcamp ‘Duurzame Data voor de Heritage Sciences’ gelanceerd om (aankomende) specialisten en data stewards te trainen op het gebied van research data management, specifiek voor de erfgoedwetenschappen. De unieke bootcamp was samengesteld uit modules en informatiebronnen uit de al bestaande trainingen Essentials 4 Data Support van RDNL en Leren Preserveren van het NDE. De deelnemers aan de bootcamp had-

den heel verschillende achtergronden en leerden over de verschillende inzichten, standaarden en terminologieën voor zowel erfgoeddata als onderzoeksdata. Belangrijk resultaat van de bootcamp was dat de cursisten ook vooral heel veel van elkaar leerden en elkaar begrijpen en elkaars data-taal leren spreken is een belangrijke focus voor verdere E-RIHS.nl trainingen.

Rapport

Alle bevindingen uit de landschapsstudie zijn gebundeld in een rapport dat aan de E-RIHS.nl werkgroep gepresenteerd is om de verdere oprichting van het netwerk te bevorderen. Het rapport lees je op:

<https://e-rihs.nl/samenwerken-met-en-aan-data/>